

Tjänsteställe/Handläggare

Stöd och Omsorg

Maria Frisäter

Socialchef

Tel: 0123-193 19

E-post: maria.frisater@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande - Remissutskick av delbetänkande Stärkt pandemiberedskap (SOU 2025:48)

Sammanfattning av betänkande

Betänkandet vill skapa en starkare, snabbare och rättssäker ram för pandemihantering i Sverige. Genom att införa nya lagar, förbättra juridisk handlingsberedskap och tydliggöra ansvarsroller samt satsa på forskning och förberedelser, syftar det till att:

- Handla snabbt vid allvarliga smittskyddslägen.
- Skydda personer i riskgrupper och upprätthålla samhällsfunktioner.
- Minimera ingrepp i rättigheter.
- Förbättra kommunikation, samordning och operativ förmåga på alla nivåer.

Huvudsakliga förslag

Ny speciallag för samhällsinriktade smittskyddsåtgärder

En snabbverkande lag som ger regeringen tydligt mandat att klassificera en sjukdom som samhällsfarlig och införa begränsningar som t.ex. mötesgränser och distansering. Målet är att agera utan att inskränka mer än nödvändigt, och utan förbud som lockdown.

Förändringar i smittskyddslagen

Skapa rättsligt utrymme för masstestning, smittspårning och möjlig tvångstestning av allvarliga smittämnen.

Tydlig ansvarsfördelning

Klargöra roller och samverkan mellan kommuner, regioner och staten i beredskap och inriktning.

Nationell strategi med fokusområden

Strategin pekar ut fokus på: juridisk författningsberedskap, skydd av riskgrupper, övningar, laboratorieberedskap, vaccin och läkemedelsberedskap, forskning och nationell dataförsörjning

Stärkt forskningsberedskap

Bättre förberedelser för att snabbt hantera kunskapsluckor vid utbrott, och stärkt nationell förmåga att bedriva pandemirelevant forskning

Valdemarsviks kommuns synpunkter på förslagen i betänkandet

Valdemarsviks kommun välkomnar betänkandet *Stärkt pandemiberedskap* och delar utredningens bedömning att Sveriges beredskap behöver förstärkas inför framtida pandemier.

Kommunerna har en central roll i krisberedskap och hälso- och sjukvård, liksom i äldreomsorgen och socialtjänsten, och vi anser att utredningens förslag har flera positiva inslag. Samtidigt vill vi framföra några synpunkter och förtydliganden utifrån ett kommunalt perspektiv.

Tydligare ansvarsfördelning och styrning

Vi ser positivt på att utredningen föreslår en tydligare nationell styrning och samordning. Under covid-19-pandemin upplevde kommuner ofta att ansvarsfördelningen mellan myndigheter, regioner och kommuner var otydlig, särskilt i inledningsskedet.

Vi anser att:

- Kommunernas roll och ansvar måste tydliggöras i den nationella beredskapsstrukturen.
- Det krävs förtydliganden i hur kommuner ska samverka med regioner och staten vid olika beredskapslägen.
- Beslutsvägar och informationsflöden måste förenklas för att underlätta snabb respons i en kris.

Förstärkt stöd till äldreomsorgen

Under pandemin framkom brister inom äldreomsorgen, både vad gäller skyddsutrustning, medicinsk kompetens och smittskyddsrutiner.

Kommunerna behöver långsiktig statlig finansiering för att:

- Utveckla och implementera lokala beredskapsplaner för äldreomsorg.
- Säkerställa kompetensförsörjning inom vård och omsorg.
- Inrätta beredskapslager och logistik för skyddsutrustning i kommunal regi.

Kommunal tillgång till expertstöd och kommunikation

Vi ser positivt på förslaget om regionala eller nationella expertteam som kan stötta kommuner med smittskyddsbedömningar och kommunikation. Under pandemin behövdes ofta snabba råd, men tillgången till sådan kompetens varierade kraftigt.

Kommuner behöver även:

- Tillgång till samordnade kommunikationsstöd från nationella myndigheter.
- Målgruppsanpassat material för kommuninvånare på olika språk.
- Enhetlig kriskommunikation för att motverka ryktesspridning och oro.

Ekonomiska konsekvenser och statlig finansiering

Vi vill betona vikten av att förslagen i betänkandet följs av långsiktig och tillräcklig finansiering. Många åtgärder kräver investeringar i personal, utbildning och utrustning.

Staten bör:

- Införa ett särskilt statsbidrag för kommunal pandemiberedskap.
- Tydliggöra hur kostnader för framtida pandemihantering ska fördelas mellan stat, region och kommun.

Vikten av lokalt anpassade lösningar

Nationella riktlinjer måste kombineras med lokal flexibilitet. Förutsättningarna varierar mellan kommuner avseende befolkningsstruktur, organisation och resurser. Det är därför viktigt att nya regler inte blir för rigida, utan möjliggör anpassning till lokala behov.

Sammanfattande ställningstagande

Valdemarsviks kommun tillstyrker huvuddelen av förslagen i betänkandet *Stärkt pandemiberedskap*. Vi understryker samtidigt vikten av tydlig ansvarsfördelning, långsiktig statlig finansiering, samt en ökad förståelse för kommunernas avgörande roll i genomförandet av beredskapsåtgärder. Ett förstärkt nationellt stöd måste gå hand i hand med lokal förankring och praktisk möjlighet till genomförande.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Per Hollertz
Kommunstyrelsens ordförande